

เครื่องยนต์แก๊สซิไฟเออร์ระบบเชื้อเพลิงร่วมผลิตไฟฟ้า 10 กิโลวัตต์ Dual Fuel Gasifier – Engine System For 10 kWe Power Generation

ศุภวิทย์ ล้วนะสกล

ภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ถ.รังสิต-นครนายก อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12110 โทร 0-2549-3430 โทรสาร 0-2549-3432 E-mail: suppawit_me@yahoo.com

Suppawit Lawanaskol

Department of Mechanical Engineering, Faculty of Engineering, Rajamangala University of Technology Thanyaburi

Thanyaburi, Pathumthani 12110 Thailand Tel: 0-2549-3430 Fax: 0-2549-3432 E-mail: suppawit_me@yahoo.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาและทดสอบระบบเครื่องยนต์เชื้อเพลิงร่วมน้ำมันไบโอดีเซล B5 กับแก๊สชีววมวลจากถ่านไม้เพื่อผลิตไฟฟ้า 10 กิโลวัตต์ ระบบประกอบด้วยชุดเตาแก๊สซิไฟเออร์แบบไหลลง (Downdraft Gasifier) ซึ่งทำหน้าที่เปลี่ยนถ่านไม้ให้เป็นแก๊สชีววมวล ระบบปรับปรุงคุณภาพแก๊สชีววมวลและชุดเครื่องยนต์ดีเซล NISSAN LD 20 II 4 สูบ ปริมาตรความจุ 1952 cc. 67/4600 HP เพื่อขับ AC Generators ยี่ห้อ FOLK 220 V, 50 Hz, 1 Ph กำลังผลิตไฟฟ้า 10 กิโลวัตต์ ที่ความเร็วรอบ 1500 rpm ภาระทางไฟฟ้าจะใช้โหลดไฟฟ้าขนาด 1500 วัตต์ 220 โวลต์ จำนวน 7 โหลด แก๊สชีววมวลมีค่าความร้อนประมาณ 4,200 กิโลจูล/ลูกบาศก์เมตร จากการทดสอบระบบผลิตไฟฟ้าที่ภาระ 10 กิโลวัตต์ เท่ากันจะพบว่าการใช้ถ่านไม้ไบโอดีเซลผลิตไฟฟ้าจะมีความสิ้นเปลือง จำนวน 3.5 ลิตร/ชั่วโมง ในขณะที่ใช้ระบบเชื้อเพลิงร่วมจะมีความสิ้นเปลืองน้ำมันไบโอดีเซล B5 0.92 ลิตร/ชั่วโมง และมีความสิ้นเปลืองถ่านไม้ 6.3 กิโลกรัม/ชั่วโมง ที่อัตราการไหลของแก๊สชีววมวลประมาณ 35 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง คิดเป็นราคาต้นทุนการผลิตไฟฟ้า 3.80 บาทต่อหน่วยไฟฟ้า ระบบสามารถทดแทนการใช้ถ่านไม้ไบโอดีเซลได้ 72 % และลดการปล่อย CO₂ ได้ถึง 60% ประสิทธิภาพโดยรวมของระบบ 16.7 %

Abstract

This paper presents the results of study on dual fuel engine using producer gas from woody charcoal and bio-diesel B5. The gasifier-engine system consists of the downdraft gasifier, a gas cleaning/cooling system and a four-cylinder Nissan diesel engine. Using a water scrubber, producer gas can cool down to 28°C for producing almost tar free gas. The system was tested for a cumulative period of 240 hr using woody charcoal in test runs of 3 – 4 hours at a constant speed of 1500 rpm on bio-diesel alone

mode and dual fuel mode operation. Gasifier consumed 6.3 kg h⁻¹ of woody charcoal, and replaced 72% (2.2 l/hr) bio-diesel B5 at an electricity generation of 10 kWe. CO₂ emission was reduced from 8.75% to 3.20 %. Financial analysis of the system showed that the system can save about 40 Baht per hour by using dual fuel (28% bio-diesel + 72% producer gas) for electricity generation.

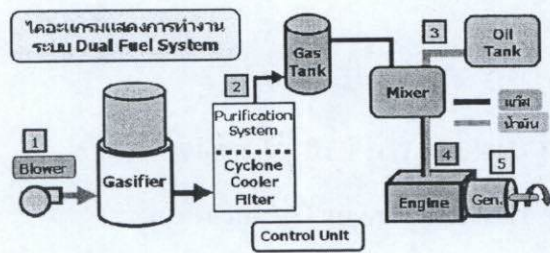
1. บทนำ

ในปัจจุบันปัญหาวิกฤติพลังงานและการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและภาวะโลกร้อน ปริมาณน้ำมันเหลือน้อยลงทำให้นักลงทุนการผลิตไฟฟ้าสูงขึ้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องหาแหล่งพลังงานอื่นมาทดแทน ทางเลือกหนึ่งที่สามารถทำได้ก็คือการใช้พลังงานชีววมวล (Biomass Energy) ซึ่งเป็นพลังงานหมุนเวียน (Renewable Energy) มาใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น การนำถ่านไม้ เศษไม้ แกลบหรือวัสดุเหลือใช้จากภาคเกษตรกรรมที่สามารถหาได้ง่าย มาเผาในเตาแก๊สซิไฟเออร์ (Gasifier) จะได้แก๊สเชื้อเพลิง ซึ่งมีองค์ประกอบทางเคมีส่วนใหญ่เป็นคาร์บอนมอนอกไซด์ (CO) และไฮโดรเจน (H₂) เป็นส่วนมากและมีเทน (CH₄) เป็นส่วนน้อย แก๊สเชื้อเพลิงเหล่านี้สามารถนำมาใช้แทนน้ำมันในเครื่องยนต์แก๊สโซลีนและเครื่องยนต์ดีเซลเพื่อผลิตไฟฟ้า สูบน้ำหรือเป็นเครื่องต้นกำลังขับเคลื่อนเครื่องจักรกลได้ ช่วยลดการนำเข้าถ่านหินและถ่านหินจากต่างประเทศ อีกทั้งยังช่วยลดมลภาวะจากไอเสียสู่สิ่งแวดล้อมได้

รูปที่ 1 ถ่านไม้และเศษไม้ เชื้อเพลิงสำหรับแก๊สซิไฟเออร์

2. เครื่องยนต์แก๊สซิฟิเออร์ระบบเชื้อเพลิงร่วมผลิตไฟฟ้า

รูปที่ 2 โค้ดแกรมการทำงานเบื้องต้นของเครื่องยนต์แก๊สซิฟิเออร์ระบบเชื้อเพลิงร่วมผลิตไฟฟ้า

เครื่องยนต์แก๊สซิฟิเออร์ (Gasifier Engine) หมายถึงระบบที่ประกอบไปด้วยเตาแก๊สซิฟิเออร์ผลิตแก๊สเชื้อเพลิงเพื่อป้อนให้กับเครื่องยนต์สันดาปภายในทดแทนการใช้ น้ำมัน กำลังงานที่ผลิตได้สามารถนำไปขับเคลื่อนมอเตอร์ผลิตไฟฟ้า ดูรูปที่ 2

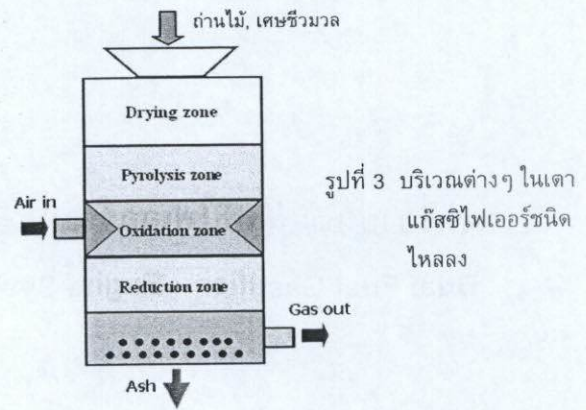
2.1 เตาแก๊สซิฟิเออร์ชนิดไหลลง (Downdraft Gasifier)

เตาแก๊สซิฟิเออร์ชนิดไหลลง ดังในรูปที่ 3 มีความสามารถในการจัดน้ำมันดินหรือทาร์ (Tar) ในแก๊สชีววมวลที่สุก อากาศจะไหลจากด้านบนสู่ด้านล่างผ่านชุดหัวฉีด (nozzles) ที่เรียกว่า "Tuyeres" บริเวณหัวฉีดนี้จะเป็น Combustion Zone แก๊ส CO₂ และ H₂O ที่เกิดในโซนนี้ จะไหลสู่ด้านล่างของเตาผ่านชั้นคาร์บอนร้อนที่อยู่เหนือตะแกรงและแตกตัวหรือถูก reduced เกิดเป็นแก๊ส CO, H₂ และ CH₄ ขณะเดียวกันชั้นของชีววมวลที่อยู่เหนือ Combustion Zone ซึ่งมีปริมาณออกซิเจนน้อยมากจะเกิดการกลั่นสลายโดยความร้อน โดยไอของน้ำมันดินที่เกิดจากการกลั่นสลายจะไหลผ่านชั้นของคาร์บอนที่ร้อน จึงทำให้น้ำมันดินเกิดแตกตัวเป็นแก๊สด้วยเช่นกัน การแตกตัวนี้เกิดที่อุณหภูมิระหว่าง 800°C ถึง 1,000°C แก๊สที่ได้จาก Combustion Zone ในเตาแก๊สซิฟิเออร์ชนิดไหลลงนี้ จะมีปริมาณน้ำมันดินน้อยกว่าเตาแก๊สซิฟิเออร์ชนิดไหลขึ้น (Updraft Gasifier) และเป็นแก๊สที่สะอาดกว่า เมื่อผ่านชุดปรับปรุงคุณภาพแก๊สให้เหมาะสมแล้ว ก็สามารถนำมาใช้กับเครื่องยนต์สันดาปภายในทั้งชนิดแก๊สโซลีนและดีเซลได้

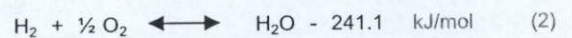
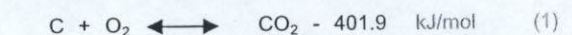
2.2 ระบบเชื้อเพลิงร่วม (Dual Fuel System) หมายถึง ระบบที่ใช้เชื้อเพลิง 2 ชนิดร่วมกันป้อนให้กับเครื่องยนต์ดีเซล ในที่นี้จะใช้น้ำมันดีเซลหรือไบโอดีเซลร่วมกับแก๊สชีววมวล ซึ่งผลิตได้จากเตาแก๊สซิฟิเออร์ ในการใช้แก๊สชีววมวลนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทดแทนการใช้ น้ำมันดีเซล ผลการทดสอบที่ภาวะผลิตไฟฟ้า 10 kWe สามารถทดแทนการใช้ น้ำมันดีเซลได้ถึง 72% โดยเครื่องยนต์ดีเซลทำงานภายใต้การกินน้ำมันเพียง 28% และที่เหลืออีก 72% จะป้อนแก๊สชีววมวลให้แก่เครื่องยนต์ดีเซลแทน ระบบสามารถทำงานได้ดีในระดับที่น่าพอใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้เป็นเครื่องต้นกำลังผลิตไฟฟ้าและขับปั๊มสูบน้ำ ซึ่งมีความเร็วรอบต่ำและคงที่

ขบวนการเปลี่ยนเชื้อเพลิงถ่านไม้ให้กลายเป็นแก๊สเชื้อเพลิงประกอบไปด้วย 4 โซนหลัก ดังนี้

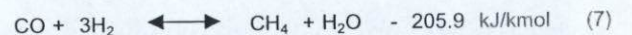
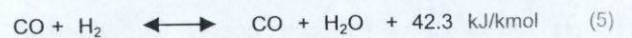
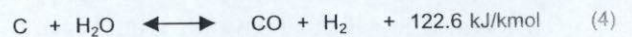
1. โซนอบแห้ง (Drying Zone)
2. โซนกลั่นสลาย (Pyrolysis or Distillation Zone)
3. โซนเผาไหม้ (Oxidation or Combustion Zone)
4. โซนรีดักชัน (Reduction Zone)

ขบวนการเผาไหม้ สมการปฏิกิริยาทางเคมี เขียนได้ดังนี้

ในแก๊สซิฟิเออร์ คาร์บอนไดออกไซด์, CO₂ และไอน้ำ, H₂O จะถูกเปลี่ยนเป็น คาร์บอนมอนอกไซด์, CO ไฮโดรเจน, H₂ และมีเทน, CH₄ ปฏิกิริยาส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นใน Reduction Zone มีดังนี้

สมการ (3) และ (4) เป็นสมการหลักของปฏิกิริยา Reduction ซึ่งต้องการความร้อน จึงทำให้อุณหภูมิแก๊สลดลงขณะถูก reduced

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบเตาแก๊สซิฟิเออร์

Pressure (MPa)	0.11
Bed Temperature (°C)	945
Throath Diameter, cm	22
Hopper Diameter, cm	35
Hopper Height, cm	90
Charcoal Consumption Rate (kg/hr)	6.3
Air Flow Rate (m ³ /hr)	42
Gas Flow Rate (m ³ /hr)	35
Duration Time (min)	60
Static Bed Height (m)	0.7
Un-Burnt Carbon Content in Bottom Ash (wt%)	1.2
Combustion Efficiency (%)	84.5

ตารางที่ 2 องค์ประกอบของแก๊สชีววมวลจากถ่านไม้

แก๊ส	ปริมาณ	Method
H ₂	9 – 15 %	GC – TCD
CO	20 – 24 %	
CO ₂	8 – 12 %	
CH ₄	0.1 – 0.5 %	
N ₂	45 – 57 %	

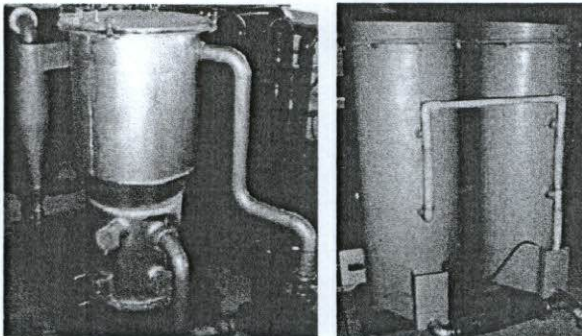
ตารางที่ 3 แสดงค่า Higher Heating Value ของแก๊สชนิดต่างๆ

Gases	Higher Heating Value (kJ/kg mole)	ความร้อนในการระเหยน้ำ, kJ/kg.mole
CO	282,990	-
H ₂	285,840	40,500
CH ₄	290,360	81,000
C ₂ H ₆	1,559,900	121,500

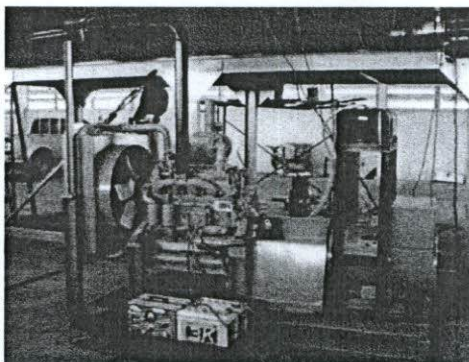
ค่าความร้อนของแก๊สชีววมวล ประมาณ 4,100 – 4,500 kJ/Nm³

2.3 ส่วนประกอบของเครื่องยนต์แก๊สซิไฟเออร์

1. เตาแก๊สซิไฟเออร์ชนิดไหลลง (Downdraft Gasifier)
2. โบลเวอร์ (Blower)
3. ไซโคลน (Cyclone)
4. คูลเลอร์ (Cooler)
5. สครับเบอร์เปียก (Wet Scrubber)
6. เครื่องยนต์ดีเซล-เบนเนอเรเตอร์
7. หลอดไฟฟ้าทดสอบภาระ 10 กิโลวัตต์
8. แบตเตอรี่และชุดชาร์จแบตเตอรี่

รูปที่ 5 ระบบเตาแก๊สซิไฟเออร์และสครับเบอร์แบบเปียก

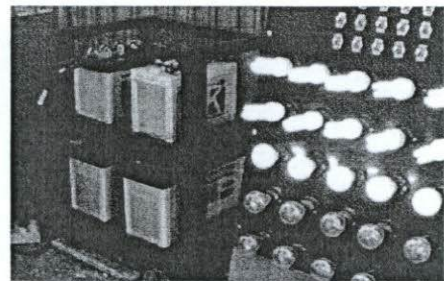

รูปที่ 6 เครื่องยนต์ดีเซล-เบนเนอเรเตอร์ขนาด 10 กิโลวัตต์

เครื่องยนต์แก๊สซิไฟเออร์เป็นระบบที่ใช้ถ่านไม้หรือชีววมวลเป็นเชื้อเพลิง ประกอบไปด้วยเครื่องยนต์ดีเซลกับเตาแก๊สซิไฟเออร์ที่ทำงานร่วมกัน เมื่อเผาถ่านไม้ในเตาแก๊สซิไฟเออร์จะได้แก๊สชีววมวลซึ่งจัดเป็นแก๊สเชื้อเพลิง เมื่อผ่านกระบวนการทำให้สะอาดและลดอุณหภูมิให้เหมาะสมก็สามารถใช้เป็นเชื้อเพลิงแทนน้ำมันได้

2.4 การทำงานของเครื่องยนต์แก๊สซิไฟเออร์

เติมถ่านไม้ลงในเตาแก๊สซิไฟเออร์ จุดไฟให้ถ่านไม้ติดไฟประมาณ 10 ถึง 15 นาที ก็จะได้แก๊สชีววมวลหรือแก๊สเชื้อเพลิงและไหลเข้าสู่ไซโคลน คูลเลอร์และสครับเบอร์ซึ่งจะช่วยทำให้แก๊สชีววมวลมีความสะอาดและมีอุณหภูมิที่เหมาะสม จากนั้นสตาร์ทเครื่องยนต์ด้วยน้ำมันโซลาร์ก่อน เมื่อเครื่องยนต์ทำงานแล้วจึงป้อนแก๊สชีววมวลให้เครื่องยนต์ ขณะนี้เครื่องยนต์ทำงานด้วยเชื้อเพลิง 2 ชนิด ปรับปริมาณอากาศและแก๊สชีววมวลให้เครื่องยนต์มีภาระงานที่เรียกที่สุดท้ายได้ภาระ 10 กิโลวัตต์ แรงเคลื่อนไฟฟ้า 220 โวลต์, 50 เฮิรตซ์ อัตราส่วนของอากาศต่อแก๊สชีววมวล 1 : 1.1 โดยประมาณ สามารถทดแทนน้ำมันโซลาร์ได้ 72% ถ้าระบบแก๊สซิไฟเออร์ผลิตแก๊สชีววมวลได้มากก็จะสามารถลดหรือทดแทนการใช้ถ่านไม้ได้มากขึ้นด้วย ผลการใช้งานเครื่องยนต์ตอบสนองการทำงานดี ระบบนี้เคลื่อนย้ายได้สะดวก เหมาะสำหรับชนบทที่ห่างไกลและไฟฟ้าเข้าไม่ถึง ช่วยให้เกษตรกร ชาวไร่ ชาวสวน ในการผลิตไฟฟ้าหรือใช้เป็นเครื่องต้นกำลังที่อยู่กับที่ เช่น การสูบน้ำ เป็นต้น นับเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการแก้ปัญหาด้านพลังงานโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในประเทศ

รูปที่ 7 ผลิตไฟฟ้าให้แสงสว่างและชาร์จเข้าแบตเตอรี่

รูปที่ 8 ภาระ 10 kWe สำหรับทดสอบระบบผลิตไฟฟ้า

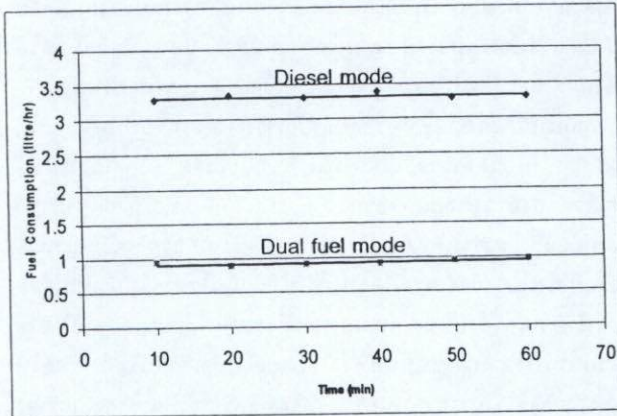
2.5 ประสิทธิภาพของระบบผลิตไฟฟ้าแบบเชื้อเพลิงร่วม

$$\eta_M = \frac{H_g \cdot Q_g}{H_s \cdot M_s} \times 100 \quad (8)$$

$$\eta_{elect} = \frac{V \cdot I}{H_s \cdot M_s + H_l \cdot M_l} \times 100 \quad (9)$$

- เมื่อ
- η_M = ประสิทธิภาพของเตาแก๊สซิไฟเออร์, %
 - η_{elect} = ประสิทธิภาพรวมของระบบผลิตไฟฟ้า, %
 - H_g = ค่าความร้อนของแก๊สชีววมวล, kJ/Nm³
 - H_s = ค่าความร้อนของถ่านไม้, kJ/kg
 - H_l = ค่าความร้อนของน้ำมันโซลาร์, kJ/kg
 - Q_g = อัตราความสิ้นเปลืองแก๊สชีววมวล, m³/hr

- M_s = อัตราความสิ้นเปลืองถ่านไม้, kg/hr
 M_l = ปริมาณการใช้น้ำมันโซลาร์, litre/hr
 V = แรงเคลื่อนไฟฟ้า, volt
 I = กระแสไฟฟ้า, ampere

รูปที่ 9 กราฟแสดง Diesel Consumption & Time ที่ภาระ 10 kW

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบองค์ประกอบของแก๊สไอเสียที่เกิดขึ้น

Type	CO ₂	CO	H ₂	HC	Method
Gasoline engine	8.75	1.50	0.56	0.06	GC-TCD
Dual Fuel Engine	3.20	0.55	0.35	0.02	GC-TCD

2.6 การดูแลและบำรุงรักษา

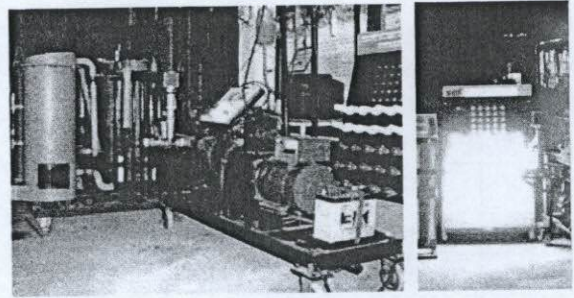
- หมั่นระบายซีได้ออกจากเตาแก๊สซิไฟเออร์
- ทำความสะอาดไซโคลอน ผ้ากรองในฟิลเตอร์ และสกริปเปอร์
- ตรวจ เปลี่ยนถ่ายน้ำมันหล่อลื่นให้เร็วขึ้นพร้อมทั้งเลือกเบอร์ทที่มีความหนืดสูงขึ้น

3. ข้อดีและประโยชน์

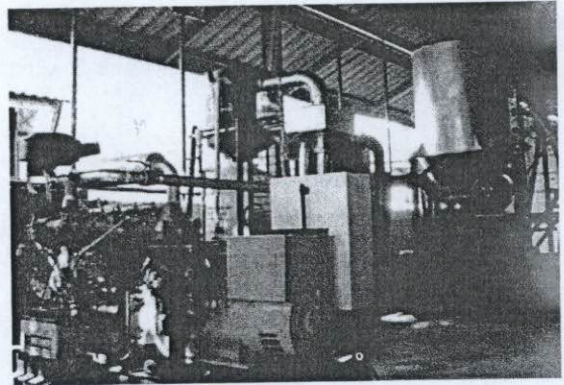
- ลดการใช้น้ำมัน โดยหันมาใช้พลังงานชีวมวลแทน
- สามารถผลิตกระแสไฟฟ้า สูบน้ำและใช้ขับเคลื่อนเครื่องจักรกลขนาดเล็กในทางเกษตรกรรม
- สามารถชาร์จแบตเตอรี่ทำงานร่วมกับระบบโซลาร์เซลล์
- ระบบที่มีขนาดใหญ่ขึ้นสามารถเชื่อมต่อกับสายส่งการไฟฟ้า
- แก๊สที่เหลือใช้สามารถนำไปประยุกต์อบแห้ง
- ปริมาณแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ที่ปล่อยมาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ช่วยลดการก่อให้เกิดภาวะเรือนกระจก (Greenhouse Effect)

4. แนวทางการพัฒนาในอนาคต

ขณะนี้อยู่ในระหว่างการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น การขยายระบบให้มีขนาดใหญ่ การปรับปรุงแก๊สเชื้อเพลิงที่ได้จากแก๊สซิไฟเออร์ให้สะอาด การลดปริมาณน้ำมันดิน (Tar) ให้เหลือน้อยที่สุด การลดความสิ้นเปลืองเชื้อเพลิง และการใช้เศษวัสดุเหลือใช้อื่นๆ จากภาคเกษตรกรรมให้มีความหลากหลายมากขึ้น

รูปที่ 10 เครื่องยนต์แก๊สซิไฟเออร์ระบบเชื้อเพลิงรวม 3 kW

รูปที่ 11 ระบบเครื่องยนต์-แก๊สซิไฟเออร์ผลิตไฟฟ้า 25 kW

5. สรุป

ผลจากการทดลองกับเครื่องยนต์ดีเซล 2000 ซีซี. สามารถขับเคลื่อนเนอเรเตอร์ผลิตไฟฟ้าได้ 10 กิโลวัตต์ ทดแทนน้ำมันโซลาร์ได้ 72% คิดเป็นต้นทุนการผลิตไฟฟ้า 3.80 บาทต่อหน่วย เหมาะสำหรับชนบทที่ห่างไกลไฟฟ้าเข้าไม่ถึง เช่น บนเกาะ บนที่สูง ตามรีสอร์ทต่างๆ และใช้เป็นระบบไฟฟ้าสำรอง (UPS) ได้ หรือใช้ร่วมกับการผลิตไฟฟ้าจากโซลาร์เซลล์ นับเป็นอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับการแก้ปัญหาด้านพลังงาน โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด
หมายเหตุ ราคาน้ำมันโซลาร์ 27.50 บาท/ลิตร
 ถ่านไม้ผลิตเอง 1.50 บาท/กิโลกรัม

6. กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่จากสถาบันวิจัยเคมี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่ช่วยวิเคราะห์หาองค์ประกอบแก๊สชีวมวล อาจารย์พัฒน์นัท พึ่งวงศ์ญาติ นักวิชาการอิสระและผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้ประโยชน์จากชีวมวล คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีและสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ที่ให้การสนับสนุนงานวิจัยด้านพลังงานชีวมวล

เอกสารอ้างอิง

- Reed, T. B., "Biomass Gasification Principles and Technology," Noyes Data Corporation, New Jersey, USA., 1981.
- Sofer, S. S., and Zaborsky, O. R., Biomass Conversion

- Processes for Energy and Fuels, Plenum Press, New York, 1981.
3. Bridgwater, A. V., Advances in Thermochemical Biomass Conversion, Volume 1, Chapman & Hall, Cambridge, 1993.
 4. Egneus, H., and Ellegard, A., Volume 3, Biomass Conversion, Elsevier, London, 1985.
 5. Hubert E. Stassen, Small-scale Biomass Gasifiers for Heat and Power, The World Bank, Washington, D.C., 1995.
 6. Sunggyu Lee., Alternative Fuels, Taylor & Francis, USA., 1996.
 7. ศุภวิทย์ ลวณะสกล, ชูฤกษ์ เขียวเพชร, วิษณุธร เอี่ยมประชา และ วุฒิชัย เพชรแก้ว, ปรินญาณิพนธ์เรื่อง การศึกษาเตาแก๊สซิไฟเออร์ชนิดดาวนั้ดราฟท์, ภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล คณะวิศวกรรม-ศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, จ.ปทุมธานี , 2546
-